

σωθικά

σωθικά, τα, ουσ. [<μσν. σωθικά <σπάνιο έσωθικά], τα σπλάχνα: «τα σωθικά του είναι σάπια απ' την αρρώστια που τον βασανίζει». (Λαϊκό τραγούδι: *τρεις μαχαιριές της δίνει στη δεξιά μεριά, της έφαγε τα σκώτια, πλεμόνια κι όλα τα σωθικά*).

- *βγάζω τα σωθικά μου*, **α.** κάνω ακατάσχετο εμετό: «κάθε φορά που ταξιδεύω με πλοίο, βγάζω τα σωθικά μου». **β.** μιλώ με τους χειρότερους χαρακτηρισμούς για να κατηγορήσω ή για να μειώσω κάποιον: «κάθε φορά που μιλάει γι' αυτόν τον άνθρωπο, βγάζει τα σωθικά του». Συνών. *βγάζω τ' άντερά μου / βγάζω τα μέσα μου / βγάζω τα σπλάχνα μου*.

- *ματώνουν τα σωθικά μου*, νιώθω έντονο ψυχικό πόνο, λυπάμαι υπερβολικά: «κάθε φορά που βλέπω την κατάντια αυτού του ανθρώπου, ματώνουν τα σωθικά μου».

- *μου γυρίζει τα σωθικά*, είναι πολύ αντιπαθητικός, μου προκαλεί αηδία: «δεν μπορώ να κάνω παρέα μ' αυτόν τον άνθρωπο, γιατί, μόλις τον βλέπω, μου γυρίζει τα σωθικά». Συνών. *μου γυρίζει τ' άντερα / μου γυρίζει τα μέσα μου / μου γυρίζει τα σπλάχνα / μου γυρίζει το στομάχι*.

- *μου γύρισαν τα σωθικά*, ένιωσα έντονη τάση για εμετό, ένιωσα έντονη αηδία ή έκανα ακατάσχετο εμετό: «μόλις έφτασα στον τόπο του δυστυχήματος κι είδα τα κορμιά σκορπισμένα πάνω στην άσφαλτο, μου γύρισαν τα σωθικά». Συνών. *μου γύρισαν τ' άντερα / μου γύρισαν τα μέσα μου / μου γύρισαν τα σπλάχνα / μου γύρισε το στομάχι*.

- *μου 'καψε τα σωθικά ή μου 'χει κάψει τα σωθικά*, βλ. συνηθέστ. *μου 'καψε τα σπλάχνα*, λ. σπλάχνο

- *μου μαύρισε τα σωθικά ή μου 'χει μαυρίσει τα σωθικά*, με στενοχώρησε, με ταλαιπώρησε πάρα πολύ: «μου μαύρισε τα σωθικά αυτό το παιδί με τις αταξίες του». Συνών. *μου μαύρισε τα μέσα μου / μου μαύρισε τα σπλάχνα*.

- *μου 'φαγε τα σωθικά ή μου 'χει φάει τα σωθικά*, με έφθειρε σωματικά ή ψυχικά: «τον τελευταίο καιρό η γυναίκα μου μου 'φαγε τα σωθικά με την γκρίνια της». (Λαϊκό τραγούδι: *από το θεός να το 'βρεις, όπως με κατάντησες, μου 'φαγες τα σωθικά μου* -σοϊλέ μποϊλέ- κι ύστερα μ' αρνήθηκες). Συνών. *μου 'φαγε τα μέσα μου / μου 'φαγε τα σπλάχνα*.

- *τα σωθικά της γης*, τα έγκατα της γης: «απ' τα σωθικά της γης ακούστηκε ένα υπόκωφο βουητό και σε λίγο άρχισε το έδαφος να τρέμει».

- *του τρώει τα σωθικά*, τον φθείρει σωματικά ή ψυχικά: «χρόνια η αρρώστια του τρώει τα σωθικά».